

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm III. Si duo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

quòd hodie plerumque Conseruatores dari soleant, vt iudicalem cognitionem habeant: Idque ex plenitudine Pontificiæ potestatis, ait Rodriq. hic a. 1. quæ canonum decretis ita alligata non est, quòd minùs ex iusta & publica causa recedere possit. Plura dicuntur infra c. vlt. hoc tit.

CAPITVLVM II.

Quia Pontificali.

PARAPHRASIS.

Iudices, & Conseruatores à Sede Apostolica deputati, in coactione ac punitione Episcoporum mandata ipsorum violantium, moderatione vti debent, propter reuerentiam Episcopalis culminis: Ita vt Episcopo contumaci primò Ecclesiæ ingressus interdicatur, postea officium sacerdotale, deinde ab officio absolutè suspendatur, & sic deinceps aggrauetur censura: nisi contumacia Episcopi nimis accrescat, vt excommunicatio inferenda videatur. Consentit c. sanè, 11. & c. pastoralis, 28. extrà, eod. & videri potest l. vlt. C. Vbi Senatores &c.

SUMMARIUM.

1. In censuris ferendis, præsertim contra personas ecclesiasticas, gradatim procedendum est, ita vt leuiores priùs inferantur.
2. Episcopus contra Iudicem excommunicare volentem, non obseruato hoc ordine, appellare potest, tanquam grauatus; si autem non appellet, sententia erit valida, licet Iudex malè agat, & puniri possit.

NOTANDVM Vn. In censuris ferendis, præsertim contra personas Ecclesiasticas sublimes, gradatim procedendum est, ita vt leuiores priùs inferantur, vti etiam significatur in c. vlt. in fine, vt lite non contestata, & dixi lib. 1. Th. mor. tr. p. 2. c. 1. n. 6. Ratio est: Quia censura est pœna medici-

nalis, quæ ideo inferitur, vt reus à contumacia & culpa recedat, & Ecclesiæ obediat, iuxta c. 1. de sent. excom. in 6. Quare si finis iste per leuiora remedia obtineri potest, non est ad feuerissimam excommunicationis pœnam descendendum: nisi grauis, aut diuturna contumacia talem feueritatem exigere videatur, vt ecclesiæ auctoritas, & disciplina Ecclesiastica conseruetur.

QVÆRITVR I. Quæ hic dicuntur de Episcopis, an etiam locum habeant in electis ac confirmatis, sed nondum consecratis? Respondendum est affirmatiuè cum Ioann. Andr. hic princ. Dominico, ver. Quæro an iste textus. Nam generalis regula tradi potest ex Abb. in c. accedentibus, n. 3. de excess. Prælatorum; Quæ Episcopis ratione dignitatis Episcopalis concessa sunt, & non ratione ordinis, ea ab electis & confirmatis, quamuis non consecratis, exerceri posse, vti est dispensare, indulgentias dare, Confessarios approbare, exponere &c.

QVÆRITVR II. Si delegatus Papa, non obseruato hoc ordine, Episcopum sibi inobedientem ac contumacem statim excommunicet, num valeat sententia? Resp. Quòd Episcopus contra Iudicem excommunicare volentem appellare possit, tanquam grauatus. Sin autem non appellet, videtur sententia valida, licet Iudex malè agat, & puniri possit, secundum Gl. hic ver. aliter, Dominic. circa Gl. fin. Tametsi enim præmissio ordinis ab homine mandante præscripti vitiet processum, c. venerabili, 17. extrà, hoc tit. c. Pisanis, 19. de restit. Spoliatorum; non ita tamen, si ordo à iure præscriptus violetur, nisi is substantialis sit: Ordo autem ille substantialis cenferi non potest, dummodò contumacia Episcopi grauis & absolutè loquendo, capax sit tantæ censuræ.

CAPITVLVM III.

Si duo.

PARAPHRASIS.

Papa tribus Iudicibus causam aliquam delegauerat; duo eorum partem seu articulum

lum causam iurisdictionalem alijs commiserit: Quod si tertius delegatus cum duobus delegatis ad articuli eius cognitionem procedat, & pars litigans appellet, ad cuius tribunal appellatio tendere debet? Respondet Bonifacius VIII. In hoc casu non ad subdelegantes, sed ad Papam, ut primum delegantem, appellandum esse.

SUMMARIUM.

1. Si tota causa alicui committatur, appellandum est ad primum delegantem, si autem tantum articulus causa, ordinariè à subdelegatis ad subdelegantem appellari debet: nisi cum subdelegato uno vel pluribus cognoscatur delegatus.
2. Si Iudex ordinarius, v. g. Episcopus causam delegarit, semper à delegato appellabitur ad delegantem.

Aduerte, quod dubitatio ista moueatur, si non tota causa alijs Iudicibus commissa sit, sed pars siue articulus. Quia si tota causa committatur, constat ex e. super questionum, 27. §. Porro, appellandum esse ad primum delegantem. Sin autem articulus causae delegatus sit, ordinariè à subdelegatis appellari solet ad subdelegantem, cit. §. Porro. Sed ab hac regula exceptio ponitur, nisi cum delegato uno vel pluribus cognoscatur delegatus. Tunc enim si ad condelegatum appellaretur, absurdum hoc sequeretur, quod à pari appellaretur ad parem, cum tamen appellatio omnis ad maiorem seu superiorem tendere debeat, l. 1. §. Si quis, ff. de appell. c. anteriorum 28. §. illud, causa, 2. q. 6. Videri potest Ioann. Monachus hic n. 2.

Cæterum, si Iudex Ordinarius v. g. Episcopus causam delegarit, semper à delegato appellabitur ad delegantem. Ratio discriminis est: Quia tamen si Ordinarius causam in totum deleget, non potest tamen à se iurisdictionem abdicare; cum eam propriam & stabilem habeat: At verò delegatus, cum propriam non habeat iurisdictionem, sed concessam, eam in totum abdicare, & alteri committere non potest. Quæ ipsa etiam causa est, cur Or-

dinariis delegatam iurisdictionem semper reuocare possit, non item delegatus, si subdelegauit, & subdelegatus iurisdictione uti coepit. Ita notat Ancharanus c. si is cui, hoc lib. & tit.

CAPITVLVM IV.

Si contra.

SUMMARIUM.

1. Cum recusatur vnus ex duobus delegatis à Papa cum clausula: quod si ambo &c. Iudex non recusatus debet cognoscere: si non adsit ea clausula, ad arbitros recurrendum est.
2. Si vnus ex duobus iudicibus causam totam alteri subdelegauit, is autem ut suspensus recusetur, poterit de causa suspicionis proposita ante citationem factam subdelegans cognoscere.
3. Cum recusatur delegatus Episcopi, vel eius Officialis, de causa recusationis cognoscit Episcopus.
4. Si subdelegatus ad partem tantum causae a parte iam citata tanquam suspectus recusetur, causam suspicionis etiam subdelegans cognoscet. Si autem subdelegatus sit ad totam causam, arbitri eligendi sunt, vel condelegatus iudex debeat cognoscere, si adiecta sit clausula, quod si ambo &c.
5. Iudex ordinarius vel delegatus cognoscere potest, an sua sit iurisditio, nisi dubium existat circa ipsam iudicis personam.

Si duobus à Papa Iudicibus delegatis, contra vnum eorum causa suspicionis obijciatur, quæ si probata fuerit, legitima ceteri debet ad recusandum Iudicem, queritur, quis probationes admittere, & de causa recusationis cognoscere debeat. Respondet Bonifac. VIII. Si in commissione adiecta sit clausula, Quod si ambo non possint, vnus in causa procedat, tunc Iudex non recusatus debet cognoscere: Sin autem clausula illa non adsit, tum ad arbitros recurri debet.

Pppp 2 Vide